ALTIN YAPRAK

BAFRA HALKEVİ DERGİSİ

ON BEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR.

SAYI: 8 15 ŞUBAT 1936 YIL: 1

Sayı : 8 *15 . 2 . 936*

ALTIN YAPRAK

Bafra Halkevi tarafından onbeş günde bir çıkarılır Kültür dergisidir .

SU

Suyun öteki adı hayattır. Esenlik, Bayındırlık , Baylık sudan doğar onunla yaşar ,

İlk adamın suya nasıl taptığını bilmiyoruz . İzerlerini elimize alabildiğimiz en eski çağ uluslarının su tanrıları güneş allahının (1) yanı başındadır. Kutsal kitapların o kadar üzenerek anlatmaya çalıştıkları (Uçmak) anlamından (Su) yu çıkarırsanız ortada kup kuru bir kıraç kalır. Şundan anliyoruzki adam oğlu öldükten sonra bile su ülküsünden ayrılmamış ve onu (Hayat) ın ölezliği ile bir araya kuyamamıştır .

* *

Bizim kutsal kaynağımız orta asyada, sular kurumadan öncedirki (Kurkatlar) yükselmiştir . Bu eşsiz gömüler Türk elinin yaratıcı varlığını göstermekle kalmıyor : Uçmak ırmaklarının tam kendisinin bu sonsuz Ovaları baştan başa nasıl suladığını da ap açık ortaya koyuyor . Şimdi kup kuru bir çorak olan ve bu yüzden her yana dağılan büyük ulusun yakın çağlarının ozanı Yunüs emresi bile bu susuzluğa binlerce asır sonra isyan ediyor :

Şol cennetin ırmakları akar allah deyu deyu .. Diyor . Irmağı cennette olsun görmekle yanık gönlüne su serpiyor . Bildiğimiz yüksek ve tarihiğ izerleri sıralamak uzun sürer . Babili diclesiz , Boğaz köyü yeşil ve kızılırmaklara su katan kaynaksız , Mısırı nilsiz düşünebilirmisiniz ? Ta uzaklara niçin gidiyoruz : Yirminci asır dünyasının en büyük şarlarını gözünüzün önüne getiriniz : Hangi ırmak çevresinde , Hangi deniz kıyısındadırlar . buda yetmezse en yakına bakınız . Kendi yurdunuzdaki köyler nerelere kurulmuştur . Bütün bilginizi, bütün düşüncelerinizi bir araya toplayınız : Kurulan köyleri bulundukları yerlerden daha elverişli bir bölgede kurabilirmisiniz ? Hayır , çünkü o büyük baba ve eski oba o yerde en iyi su başını bulmuş ve oraya yerleşmiştir . Eğer su başı bulamamış ise suya en yakın yeri seçmiştir .

* *

Bütün bu düşünceleri (Bafra) yı göz önüne alarak ortaya koyduk :

Bafra Kızılırmak kıyısındadır (2) Bu durumundan bol bol faydalanmaktadır . Ta Vezirköprüden , Boyabat köylerinden , Belki Osmancıktan suya atılan bir kayık ona yiyecek getirmekte güçlük çekmiyor . Kunduz ormanları kereste fabrikası yanı başında cumhuriyet varlığına ses katarken kızılırmağa yaslaniyor . ve onun akıntısına dayaniyor . Bol ve kıymetli ürün yetiştiren (Bafra) Türkiye cumhuriyetinin durmadan ileri giden bir şarı olmak için ne gerekse

(1) - (Allah) kelimesi türkcedir . (Ulus) u okuyanlar güneş dil teorisi yazılarına iyi özensinler .
(2) - Bafranın deniz kıyısında kurulmuş olduğunuda ortaya çıkaracağız .

Yüksel Türk

F . Yekta Çubukcuoğlu

Ulusların soysal kaynaklarının dayandığı en ilmen noktalarından biri Ata sözleridir. Yaşadıkları devrimlerin hadiselerinden öz alarak konuşan Türk atalarının öyle sözleri vardırki gerçekliğine şüphe olmayan riyaziğ kaideler gibi doğru ve yerindedir . Ulusların Folklörleri araştırılırken halk ozanlarının , ilmenlerin ve bütün bunların ilham aldıkları büyüklerin sözleri çok zaman bir düstür gibi o ulusun milliğ vicdanında şahikalar yaratmış utkular kazandırmıştır , acunda ölmez eserler bırakan bir kitle olmuştur .

Evrende eşsiz izerlerin kahramanı olan Türk ulusu atalarının yüksek ve tecrübeler sonunda kazanılan aydınlatmaları ile acunun en belli ulsu olmuştur .

Tarihin fazla derinliklerine inmek zorunda kalmadan içinde bulunduğumuz devrimin yarattığı izerlere bakalım . Bugünki inkilâbın banisi olan büyük önder onaltı milyon türkün atasıdır . ona bu şerefli adı veren bağlı olduğu ulusun çocuklarından, başka büyük işin önünde yeni bir devirle açılan tarihtir .

O bizim atamızdır . Ve Atamızın yanılmak ve yılmak bilmiyen çelik iradesidirki batmak üzere bulunan bir devri mihverinden çevirmiş , sönmek üzre bulunan bir ufka yeni ve yaratıcı varlıklar saçmıştır . O , her işinin başında kedni çoçukları ile elele çalışırken verdiği buyrukla bu yurdun onaltı milyonluk fidanı olan bizlere iktiklâlimizi kazandırmış ve Türk inkilâbını armağan etmiştir. Bu büyük işin başında Atamız ilk sözü iradesinden koparak haykırdı . (Düşmanı vatanın harimi ismetinde boğacağız) , Yüce işine bütün hızıla devam ederken (Ordular hedefiniz Akdeniz) . ve nihayet Türkün kudretini şahsında toplayarak kazandığı İstiklâl ve yarattığı inkilâplardan sonra Yine bize döndü : (Türk genci birinci vazifen İnkilâp ve istiklâlini korumaktır .) dedi .

Yaşamak ve istiklâlini korumak , inkilâbına el uzatanları yok etmek için var hızı ile çalışan Türk gencine büyük Ata bütün imanile inan etmiş bulunuyor . ve ona son bir parola verdi . İnkilâbını ve istiklâlini ne bahasına olursa olsun koruyacak olan Türk genci (Yüksel senin yüksekliğinin hududu yoktur .)

Yurdumuzun ve acunun en büyük kudreti tanıdığımız büyük ata :

Senin sözün ve ulusumuzun esenliğini yaşatmak için yükselecek , yükselteceğiz .

Birinci sahifenin sonu

kucaklamış sayılabilir . Şunu demek istiyozur : ayındırlık için su , Baylık için yine yetebildiği kadar su vardır . Yalnız , suda aradığımız yaşadıcı sıfat varmı İçtiğimiz , temizlik için kullandığımız suda (hayat) bakımındangerek olan şartları bulabiliyormiyiz ?

Bura karşılık vermek belki kolaydır . Yalnız bu işin hayatî bir sorum olduğuna inaniyoruz . Evedi etmeyelim . bu konu üzerinde on beş gün beraber düşünelim :

Altınyaprak

* *

HALKEVLERİ KÜLTÜR KAYNAĞIDIR

\- 7 -

A . Bedri Edis

Yaşayışın çetin yollarında kolaylıkla yürüyebilmek için çok bilgi ister .

Bu hayat zorluklarını yenmeğe yalnız okul sıralarında kazanılan bilginin yetişmedigini görüyoruz . Her gün biraz daha değişen genişliyen İlim , fen , sanat ve yaşayış kımıldamalarını kovalamak bilgiyi artırmak , yenilmek için herkes bütün ömrünce okumak zorundadır .

İşimizi gücümüzü nasıl ilerleteceğiz , yaşayışımızı nasıl düzelteceğiz ?

Her saat her dakika fikrimizi yoran bu soruların karşılığını ancak kitaplarda bulabiliriz . Hayatın her türlü alanına yaşayışın her türlü biçimine ' ertiklerin bütün kollarına ilişkin yazılmış binlerce eserle dolu kütüphanelerin kapısı gece gündüz açık dururken bizim ne yapacağımızı şaşırdığımızdan bahsetmeğe , işlerimizin kötü gittiginden , sermayemizi günden güne kaybettiğimizden şikâyet etmeğe hakkımız yoktur . Parasız ve az para ile kitap tedarik etmenin imkânı çok kolay bulunduğu şu zamanda mesleğimizde başarıklı olamıyorsak bunun mesuliyetini başkalarına yüklemeğe çalışmıyalım . Bu beceriksizlik bizim okumaya , yeniliklere karşı gösterdiğimiz ilgisizligin cezasıdır .

Bir ilmen diyor ki ; " İnsanların dimağları gelişme yeteneğinin ancak % 10 nu derecesinde açılmıştır . Tıpkı bir kimsenin on odalı bir ev tutup da yalnız bir odasında oturması gibi . "

Dimağımız bugün normal bir şekilde gelişmişse okumak , bilgimizi tazelemek ertigimize uygun eserleri daima incelemek suretile bugünkü durumumuzu katkat yükseltmek , ilerletmek kabildir .

günün birkaç saatini okumıya ayıran , okumayı bir zevk haline getirenlerimiz pek azdır .

Fertlerin okuma , bilgiyi artırma yolundaki çalışmaları Ulusal varlığımızı da kuvetlendirmesi itibarile çok önemlidir . Ellerinden özgenlikleri alınmış , adları tarihten silinmiş Ululların bu sonuca uğramalarının en birinci sebebi bilgisizliktir .

Varlığımızı ilim ışığı ile aydınlatmak , ilim ışığı ile korumak ülgüsü ile bütün işlerini ilim ve fen yollarından yürüten Cumhuriyet yönetgesi Ulusal kültürün verimi ve yayılması için Halkevlerinde bir (kütüphane ve yayın) kolu bulunmasını ilk kurulma şartı olarak kabul etmektedir ,

Halkevlerinde açılan kütüphanelerde yüzlerce , binlerce cilt kitap bizi bekliyor . İstiyoruz ki , okuma salonu hiç boş kalmasın , her vakit dolup boşalsın . Hakikiğ saadete eriştiğimiz gün , halkımızın kutüphanede oturacak yer bulamıyarak sıra bekledigini gördügümüz gün olacaktır .

Kütüphanenin saf ve temiz havası içinde dimağımıza gıdasının süsünü vermek kapısı kapalı kalmış başarıların anahtarını aramak gerektir .

Halkevinin yine bu kolu okuma zevkini artırmak Ulusal ülkümüzü ve kültürü yaymak için dergiler çıkartmaktadır . Bu dergileri okumak ve herkes tarafından okunmasını kolaylaştırmak , hepimize bir ödev olduğu gibi uyanıklarımızın duygu ve düşüncelerinden , bilgilerinden halkımızı bu araçla faydalandırması da yurtseverlik yükümüdür .

ARKADAŞ :

ÇOK OKU , ÖĞREN , ÇOK YAZ . KURTULUŞUMUZUN BU ÖZGÜDE OLDUĞUNU UNUTMA

BAFRA BİIGİSİ

TARİH PARÇALARI...

Şinasi Önal

Geçen Sayıdan Kalan

Romalıların Buralardan Asya içerlerine doğru hıristiyanlık için yaptıkları vahşet Türk ve tatar uluslarının birleşmesine, batıya doğru yürümelerine, bizansı altüst ederek roma, fransa bölgelerini istilâ etmelerine sebep olmuştur.

(Keyahsar - keyhüsrev) in Halis kıyısında lidyalılarla büyük bir harp yapmasından bu havalinin İran nüfuzuna geçtiğini göstermektedir.

İranlılardan sonra tekrar Romalılara, İslâmiyetin intişarından sonra tekrar Araplara en sonrada gene Türk - lerin eline geçmiştir.

Türkler islâmlığı kabul ettikten sonra gene akınlara başlamışlardı. (450) hicret yılında Abbasî halifelerinden (kaim biemrillâh) zamanında Türkmen ümerasından (Melik Gazi Ahmet Danişment) Sivastan Kastamonuya kadar sınır çizen (danişment) devletini kurmuştu. Melik Gazi marmara sahillerine kadar uzayan Türk istilâsı sırasında Samsun ve havalisini almış ve buralara (Dodurga) ulusuna mensup kabileler yerleştirmişti.

Sonra bu havali Konya selçuklarının eline geçti. (Alâettin Keykubat bini key Hüsrev) tarafından zaptedildi.

(643) hicret yılında, Selçuk nüfuzunu sona erdiği sıralarda samsun ve havalisi (İlhanîler) in eline geçti. İlhanîlerin elinde kukla haline gelmiş olan Selçuk Sultanları zamanında Selçuk vezir lerinden (Muinüttin Süleyman pervane) Samsun ve havalisini İstilâ ediverdi. Böyle karışık devrede Sinoptaki asıl isimleri (Çandar oğulları) olan İsfendiyar oğulları Bafra, Samsun ve Caniği ele geçirdiler. Sonra da buraları İsfendiyarların elinden (Kubat oğlu Cüneyt bey) aldı.

Selçukilerin ve İlhanîlerin inkirazı üzerine Anadoluda töreyen küçük beylikler içinde en önemlenmekte olanı (Osman oğulları) idi. Balkan yarımadasının uzaklarına dayandıkları gibi diğer küçük beylikleri de almıya başlamışlardı. Balkanda çıkan bir fitneye Çandar oğullarının sebep olduğu anlaşılınca Yıldırım Beyazıt bir ordu ile Çandar oğullarının üzerine yüklendi. İşte bu savaşta Samsun sulhan Yıldırımın eline geçti, Bafra Çandar oğullarında kalmıştı. Yıldırımın (Aksak demire) esareti üzerine İsfendiyar oğulları tekrar Samsunu zaptettiler. Müslüman ve gâvur Samsunu alan Çelebi Mehmedin oğlu Muradın lalası (Bıcır oğlu Hamza bey) e Çelebide bir ordu ile yetişince vaki olacak büyük harbin sonucunu takdir eden İsfendiyar oğlu Samsun, Bafra havalisini harpsiz olarak teslim edip çekildi. İşte o tarihten itibaren buralar Osmanlı memleketi olarak kaldı. Bu zamandan sonra buralar Amasya Beylerbeyleri tarafından idare edilmiye başladı. Samsun, Bafra, Canik (Çarşamba) Lâdik, Gedeğare (Vezirköprü) beyler tarafından idare edilirdi. Bundan sonra (Canik sancağı) namı altına giren yerler içinde Bafra da dahildi. Canik beyleri tarafından idare edilirdi.

Canik ve caniğin bir kısmı olan (Bafra) da hüküm süren beylerden isimlerini bulabildiklerimiz şunlardır:

Yörgüç Mehmet paşa, Şehzade Murat, Murathanlı ailesinden Hüseyin ağa (976), Tacüttin İbrahim bey zade Hüsamettin Hüsnü bey (1028), Canikli zade Hasan bey, Amasya Alay beyi Doğan bey (1038) İbrahim paşa (1066), Canikli zade Ahmet paşa (1076), Peçeli zade Hasan paşa (1100), Üçüncü zade Ömer paşa (1151), Canikli hacı Ali paşa (1271), Battal Hüseyin paşa (1215). Bir müddette Canikli hacı Ali paşanın haznedarı (Süleyman Behramın) evlâtları olan ve Osmanlı tarihine Canikli evlâtları gibi bir karışıklık devri açan (Haznedar oğulları) buraları zalimâne idare etmiş ve sömürmüşlerdir. Tanzimatta Samsun Trabzonun bir sancağı idi.

Mütarekede Eski Pontus devletini ihya kastiyle Samsun, Çarşambadan - Havza - Erbaaya kadar bağlılık kurularak kıtalle başlıyan Pontus isyanına Bafra rumları da karışmışlar, hesapsız Türk kanı akıtmışlardı. Bunları tedip için yapılan askeriğ harekete Bafra merkezlik etmiştir. Nihayet 19 - mayıs - 1919 da Samsunun park iskelesinden çıkan Ulu Atatürk diğer vatan parçaları gibi çok sıkılmış, çok bunalmış, çok mal, can kaybetmiş olan Bafralıları da huzur ve sükûna kavuşturmuştur. Bafranın o korkunç, acı, tehlikeli elemli, baskınlı, kanlı günlerini yaşamış olanlar Atatürkün büyüklüğünü daha çok anlar ve bilirler.

Bafrada eski eserlerden başlıcaları: Türbe köyünde İsfendiyar oğullarından Müzdat beye ait olan ve içerisinde taundan aralıklı yıllarda ölmüşlerin musanna lâhitleri bulunan Türbe ile, Mardar köyünde (Kümbet) denilen (Hızır bey) türbesi, (1086) tarihinde Köprülü Mehmet paşanın karısı Ayşe hatun tarafından yaptırılan ve (Ayşe hatun diler cumasından maada -- Ta kıyamet camiinde ola tarih farzı eda) beytinde tarihi olan Büyükcuma camii sayılabilir.

Canikli evlâtlarından (Battal Hüseyin paşa) bu camiin kıble yönünde caddeye yakın penceresinin önünde yatmaktadır. Erzurum valisi ve Canik sancağı muhassili iken öldüğü taşında yazılıdır.

(Örge Evren) in Konferansları İçin

Sırası düştükce söyliyoruz, ve söyleyeceğiz :

Devrim gençlerinin en büyük ihtiyaci, Yeni Türkiyeyi yaratan inkilâp ve cumhuriyet varlığı üzerinde düşünmek ve bu anlamlar etrafında konuşmaktır.

Biz en büyük heyecanı bu iki kaynaktan aldık. Gönüllerimiz bundan ötürü coşkundur. devrim ve cumhuriyet deyince varlığımızı altıkat artmış ve yükselmiş buluyoruz.

parti genyönkurulu, Çok yerinde verdiği bir kararla (Devrim) in içten tutuşmuş yolcularından bir kaç yiğidi yordun en uzak köşelerine gönderdi.

en büyüğümüzden Cumhuriyet büyüklerinden bizim susuz gönüllerimize serin inançlar yolladı.

(Bafra) da konuşmak ödevini alan Balıkesir saylavı sayın (Örge evren) daha Şarımızda görünmeden devrim Çocukları ayaklanmış bulunıyordu.

Sinama salonunda altta ve üstte iğne atacak yer yoktu yer bulamayup geri dönenlerin sayısını bilmiyoruz.

sinama salonunda bir çoğu ayakta olmak üzere bin kişi toplanmıştı. Duyupta gelemeyen, Gelüp yetişemeyen şöyle dursun bu bin kişi bundan bafra adına devrim ve Cumhuriyet için konuşulacak yere koşan yiğitlerdi, Her türk çocuğu gibi varlığına inanan erlerdi. Hepsi tek bir vucut gibi kürsiye yönelmiş, bekliyardu.

Sayın Örge evren bin kişi karşısında yüksek yerini aldığı zaman belirsiz bir şerare gönülden gönüle dolaştı :

Şimdi karşımızda duran kişinin gülümseyen gözlerinde şunları okuyoruz. :

Davamız haktır. Devrim ve Cumhuriyet bizim öz varlığımızdır.. Ben o varlıktan size selâm getirdim.

Dinleyicilerde kutsal bir durum var : Ulusal birleşik inanış hatibin karşısında kütleleşmiş buluniyor

Örge evren konuşiyor : İnkilâbtan ön'ce.. Osmanlı imperatörlüğü çok derin ve korkunç bir çukurda yuvarlanup gidiyor. Saraylar çatırdadıkca Anadoluda kır atlı yiğitler kasırkaları kovaliyor. Türk akıncıları içten, dıştan çetin bir savaşa girmiştir. her atılışta bir yağı ve bir fesat ocağı boğulup gitmektedir. Yirminci yüz yıl Osmanlı imperatörlüğünü millî varlığa çok muzir bir durumda yakalarken, büyük savaşta dünyanın dört bucağı Türk kaniyle boyaniyor. ve nihayet türkün en büyüğü kendi Ulusunun bir tek kurtuluş yolunu seziyor. Anadolu en büyüğünün çevresindedir. devrim en derin şartlar içinde başliyor.

(örge evren) İnkilâpları sıraliyor. İnkilâbı şuurlandırıyor. Türk devriminin derinliği ve bütünlüğü üzerinde çok heyecanlı deyişlerle konuşurken herkes coşiyor.

Benliğimizi cemiyet içinde kaybederek çırpıniyoruz : Acun Türk devrimi karşısında hayrandır. Bizim İnkilâbımız Otoritelerden gelen basit bir devrim değildir. Bizim devrim eşsizdir. Halktan otoriteye karşı olan üstün bir İnkilaptır.

Hatıbın sözlerini içimize sindire sindire dinliyoruz. Gönüllerimiz biran eğe kıyılarına doğru akıyor, Sevinçten gözlerimiz yaşarıyor. Türk istiklâli muvaffak olmuştur. Anayurt baştan başa yeniden ay yıldızlı Bayrağına kavuşmuştur. Akdeniz Türke selâm veriyor. (İstiklâl) Türkün yüz bin yıllık emaneti tam olarak asıl ulusuna kavuşıyor.

Sayın saylâv, tam bir saat konuştu. fakat bir dakika konuştu sandık. Durmadan konuşmasını istedik.. Bu günü Bafralılar unutmayacaktır.

* *

İkinci gün, birinciden daha heyecanlı geçti. Yer bulamamak gaygusiyle bir saat önceden Sinema salonuna koşanlar sayısızdı. Böyle olmasına rağmen salon yine dolmuş ve bir çok yurddaşlar ayakta kalmıştı. Sayın hatıp, (İstiklâl) mefhumu üzerinde cidden selâhiyetli bir lisanla konuştu. İstiklâli bütün unsurlariyle anlattı. Türk inkilâbından misaller getirdi. Osmanlı imperatorluğunun kara günlerini ortaya koydu. İç, tış siyasada istiklâl ile ordu, Adliye, Kültür ekonomide istiklâli anlattı. Hatıp İstiklâli koruma işinde Cumhuriyet rejiminin gösterdiği hassasiyetten bahsederken salon heyecandan taştı. En büyüğümüzün kutsal emaneti karşısında gösterilen coşkunluk görülmeye değerdi. Bu vesile ile apaçık söyleyelim halkın buna çok ihtiyacı olduğunu bu iki konferansla bir daha anlamış olduk.

Sayın saylav Örge Evren iki gün Bafrada yüksek bir heyecan yarattı. Biz onun hassasiyetini çok uzun zamanlar taşıyacağız.

Kendisini çok yakından benimsediğimiz ve çok sevdiğimiz iki günlük misafirimizin konferanstan sonra ricamızı cevapsız bırakmayarak lütfettikleri ezgileri de hiç unutmayacağız. Bu nushada bir tanesini iftiharla neşrediyoruz :

Eski Bir Türk Ezgisi

Koç yeğin atlara sıçradık bindik
Yağılar ülkesi bu dedik indik
Ne ölüm düşündük, ne korkup sindik
Her karşı koyanı durmadan yendik

Kır atlar kınalandı görünmez kandan
Yer yüzü titredi bu üstün sandan

Ülkeden ülkeye ferman ilettik
Dağlarda Şimşeğe Kılıç bilettik
Bizler niçe ölmüş ulus direlttik
Acuna doğru yol, Yöndem öğrettik

Yerde gezen Türkün gökte adı var
Destan okur bize sovuk Pınarlar

Eğri kılıç belde, Mızraklar elde
Kır atların hızı bulunmaz yelde
Düşman gibi, bizden kaçtı ecelde
Türkün adı dolaştı her çeşit dilde

Doğudan batıya biz böyle gezdik
Kemliği nerede gördükse ezdik

Örge evren durma düzen ver saza
Düşürme gönlünü geline, kıza
Bak al bayraktaki aya yıldıza
Yüreğin şen olsun güç verde hıza
Hep yiğit üstüne oku, çal, söyle
Tükenmez kaynaktan bin ezgi böyle

(Atatürk köyünde uçak günü)

PİYESİNDEN

VEHBİ CEM AŞKUN

\- 1 -

Doğduğundan beridir dik durur TÜRKÜN başı ,
Alçalmadı o bir gün ; eğilmedi hiç yere !
Tarih bilirki onun üstündür her savaşı ,
Yerde yenilmeyen TüRK yenilirmi göklere ,

Özgenlikte varmıdır bilmem Türk kadar yüce ,
Tarihin hiç bir devri onu tutsak yazmadı!
O her şeyin üstünde , her yüksek ondan cüce ,
Yüz yıllarca acuna ün saldı TÜRKÜN adı ! .

\- II -

Dün ne ise bilin ki , bugün de TÜRKLÜK odur ,
İçimizde ölmeyen bir ülküye inan var !
Irak , yakın tarihe bak , karıştır , anla sor ,
Doğudan bir sel gibi akup dünyayı sarar ! ,

Nerden geçmişse orda saltık bir iz bırakmış ,
Soysallığı uluslar , ilk önce TÜRKTEN gördü ! .
Ne tükenmez bir ışık , ne özlü bir kaynakmış ,
Bugünde işte yurdu bin bir devrimle ördü ! .

\- III -

Dün karalar , denizler , küçüktü , dardı bize ,
Bugünde gök yüzünü dar görmeğe başladık !
Eğildi ulu gökler , onlarda geldi dize ,
Onlara da ATATÜRK ülküsünü aşladık ! .

Şimdi bizim sevgimiz , sevincimiz hep uçmak ,
Gözlerimiz göklerde yalnız bir şey arıyor !
O da güzel bir kuştan daha güzel bir uçak ,
Yakınlaştık amaca TÜRK ergeye varıyor ! .

\- IV -

Devrimlerle acuna örnek olan TÜRK yurdu ;
Önderinden aldığı hızla genişleyecek !
O ki , yoktan bir vatan , yeni bir devlet kurdu ,
Onun açtığı yolda TÜRK nesli işleyecek ! .

Çok geçmeden gökleri görmeyecek gözümüz ,
Örteçek yıldızları , ayı , güneşi uçak !
Sevin İNÖNÜ yaşa , yer buluyor sözünüz ,
Beş yüzü bilmiş olun TÜRK beş yüz bin yapacak ! . . .

GÖKLERİN OĞLU

Ali Ertana Saygılarımla

Sait Kubilay

« Yurdunu sever Sulhu istersen ,
sen ,
Mavi bir atlas olan göklerine hakim ol .
Her ulus için bu en doğru yol ! . . »

Öyle uzun yolları bekliyorki gözlerim ,
Göklerin boşluğunda gizli kalan en derin
Bulutların içine karışmak istiyorum .
Ben ırak Yıldızlarla yarışmak istiyorum .

Gönlümde ümit denen parlayan bir yıldızı ;
Hakikat yapacaktır hayatın çılgın hızı ,
Ben bahtimin yolunu göklerlede bulacağım ,
Ben göklerin oğluyum göklerin olacağım ! . .

Kanadlarım göklerin yararken pususunu ,
Elimle açacağım talihin kutusunu ! . .
Uçacağım melekler bir kanat takmış gibi
Gün doğudan batıya bir yıldız akmış gibi ! . .

Yücedir benim Sanım amacımın sonu yok
« Başbuğum » Atatürktür ülküm ise altı ok
Yıllar ırlar adımı yalkınlaşınca hızım
Türküm yurduma hakim göklerime Yıldızım ! . .

YALAN

Geçen sayının sonu

İhsan Orhun

Bu sözleri söyledikten sonra bir milleti yıkan sebeplerden en başta geleni o milletin adamlarının biri birine karşı işledikleri suçlar ve bu suçların doğmasına sebep de yalan söylemek suçu olduğunu anlamış oluruz . yine anlamış oluyoruzki yurt için çok ağır zararları dokunan suçları işleyenlerden ziyade bu suçları , saklamak , yaşatmak için yalan söyleyenler asıl suçlu oluyorlar ,

O halde : yalan söylemek her nerede olursa olsun , nerede söylenirse söylensin her yerde ve her zamanda da bir Ulusu engerek dediğimiz yılan gibi sokucu , zehirleyici bir belâ imiş .

Yalan aynı zamanda en korkunç bir hastalığa da benzetilebilir bir verem bir kanser gibi hastalığa da benzetilebilir . nasılki bu amansız insan duşmanı olan hastalıkların tedavi edilmesi , eyileştirilmesi kolay kolay mümkün olmıyorsa bir kere yalana iyice alışıklık peyda eden o insanlığını gaip etmiş adamlardan bu huyu yok etmenin imkânı az bulunur çünkü epice vicdanını karalamaya alıştıktan sonra onun için yalan söyleyerek bir ocak söndürmek, bir yuva yıkmak vız gelir . o : tıpkı insan kanı akıtmaya alışmış insan kasaplığını yapmış olanlar gibi vicdanını kirletmekten hiç acı duymaz , hiç utanmaz onun için bir namus bir vicdan anlayışı , telakkisi yoktur, onun için namussuzlukta birdir .

Bu sözlerimizi de söyledikten sonra yalan söylemenin en can alıcı şeklini nerede gördüğümüzden de söz gelişi edelim ,

Yalanın en korkuncu ve en katmerlisi, bir milleti daha geniş ölçüde zedeleyicisi Mahkemelerde Hakim önünde and içtikten sonra söylenen yalandır . Hakim önünde yemin ettikten sonra yalan söylemek başka yerde söylenen yalandan daha çok çirkindir . çünkü bir Hakime karşı yalan söylemek bütün bir millete karşı yalan söylemektir . çünkü Hakim o milletin kendisine verdiği vekillikle yine kendisine Hak , doğruluk (Adâlet) dağıtan Ulusal bir eğemendir . yani Hakimin şahsında bütün bir milletin irâdesi vardır . o milletten aldığı izinle millete zararı dokunanları elindeki kanunla cezalandırmağa izinli bir adamdır. tatbik ettiği kanunu sadece Millet namına tatbikeder .

Şimdi böyle en mühim bir işi üstüne almış , kos koca bir milletin irâdesini şahsında taşıyan bir adama karşı yalan söylemeyi irtikâp etmek o kos koca millete karşı en büyük suçu işlemek demek olmiyormu ?

Bundan başka Hak yerinde , yine Hakim önünde and içerek yalan söylemenin zararını bir türlü daha tarif edelim .

Bir Suç işlenince bir adam değil, bütün bir milletin zarar gördüğünü ve sebebini önce anlat mıştık. böyle olduğunu kabul edince meselâ bir suç olduğunda bu suçun sahibi açığa çıkmazsa millet bir zararla kalır halbuki işelenen ve sahibi bulunmayan bir suçtan dolayı iki tane yalan söyleyen kötü yaratılışlıların sözü ile Hakim ne de olsa kerâmet ehli olmadığından aldanup suçlu

diye günâhsız bir yurtdaşı cezalandırırsa buda bir haksızlık, yalan şahitlerin sözleri yüzünden işlenen ikinci bir suç olurki o vakıt zarar bir iken ikiye çıkmış bulunur. hemde bir başka yönden bakınca da gözümüze bütün açıklığıyla çarpan manzara şu olur. Millet kendi dirlik ve düzenini sağlamak, erginliğini korumak için kendi yurdunda rahatını bozanları cezalandıracak olan hak yerleri açtım buralara hakimler koydum onlar hak dağıtacak diye güvenüp dururken Hahim iki yalan şahidin sözü ile haklıyı haksız haksızı da haklı çıkarıyor böylece Hakimler ve elinde tatbık ettiği kanunlar küstah yalançıların oyuncağı ve haksızlığın bir silahı olmuş oluyor. ne müthiş bir felaket değilmi?

Bütün bunları söyledikten son birazda kötülüklerini sayıp bitirmediğimiz yalançılığın mahkemede geçenleri ne gibi sebep ve te'sirlerden ileri geliyor bundan söz açalım.

Mahkemede yalan söyleyenlerin, yalan şahitliği edenlerin Ruhiğ halleri ile yalanı açığa çıkınca bunu irtikâp edişlerinin sebepleri tetkik edilirken bunların dört sebepten ötürü yalan söylediklernin farkına varılıyor.

1 — Başkasından elde ettiği para mal gibi menfaata tamah' etmesinden

2 — Başkalarının hatırı için

3 — Başkasının kendisini korkutarak zorlamasından

4 — Zararına yalan şahitliği edeceği adama karşı eskiden olan bir öcünü almak için. işte mahkemdegöze çarpan yaln şahitlikleri bu 4 sebepten birisi yüzünden oluyor bura kendi yurdumuzdaki mahkemelerimizde de tasadüf edilmiştir.

(4) türlü sebepten birisi yüzünden yalan şahitliğini gözüne alarak Hakim önünde yalan söylemekten çekinmeyenlerin bu halleri ba an seziliyor.

gerek tavrından ve gereksöz söyleyişindeki Pratiklikten meselâ kısaca iyzahat vermeden (ben felan adama felanın bu suç işlediğini oradan felan yere gidiyorken gördüm) gibi basma kalıp 'işi kestirip atı verişinden yahut yalanım meydana çıkmasın diye özenerek söz söyleyişinden ve akıl ve ölçüye girmeyen sözlerinden his ediliyor' şahidin bu halleri Hakimin gözünden kaçmıyor. Hakim böylesi yalan şahidini doğruya çevirmek, insanlık yoluna yönütmek için kanunun da onayladığı bir usul ile öğüt veriyor hatta yalan sözünden dönerse cezasından kurtulacağı da söyleniyor. fakat bir türlü kendisini doğruya çevirmek İmkânı bulunmıyor. O; bir kerre kararttığı kalbini, kirlettiği vicdanını temizleyemeyerek bir an için yalanının meydana çıkmasından yahut çıkacağından korkuya düşerek kızarıyor, bozarıyor, renkten renge giriyor. yinede evelden vicdanını satın alan kimsenin hatırından vaz geçemiyor. yalanından tâki cezasını görünceye kadar vaz geçmiyor. inat ve sebat ediyor. pek gülünç hallere düşüyor.

sözümüz sona ererken yurtdaşlara halkevimizin en belli başlı öğüdünü söylerizki Türk Ulusunun asâletine, mertliğine yüceliğine, şerefine yakışmayan yalan dediğimiz yılana avlanacak bir tek yurtdaş da olsa bu kötü hastalığa kendisini kaptırmamağa çalışmalıdır. başka kusurlar yanında bu en kötüsüdür. çirkinidir. yalan söylemek illetinden gelecek zararları her vakıt aklımızda tutmalıyızki Ata Türkün temelini kurduğu kendi mimarlığı altında yapılan Cumhuriyet binasına bu çeşit Suikastlar da olmasın.

MELEK

Adnan ve Nuri ağanın aile ve çocukları ve bu iki ailenin reisi olan Hadi de nihayet hemşerilerin bıraktıkları kasabayı terketmeğe karar vermişlerdir. nasıl vermesinler? Felaket günden güne yaklaşiyor. Koca bir ordunun durdurmadığı düşmana bir kasaba halkımı karşı koyacaktı. Belki bu olurdu fakat baştakiler ve idare..

İşte onun yalanız adı vardı.. iki gündür bu iki aile kendilerine göre yükte hafif bahada ağır neleri varsa bir kaç denk yapmaya çalışmışlardı nihayet bir nisan sabahı her şey hazırlandı. Yeni bir emir bekliyorlarmış gibi kapu önünde toplandılar. Emektar yuvalarını birkaç dakika süzdüler. içerde koyunlar meliyor, horuzlar ötüyor, kediler bu hiçretten haberdar olmuşlar gibi sahiplerinin eteklerine sürünerek nuvaziş gösteriyorlardı. Bütün bunlardan daha hüzünlü bir manzara her iki aileyi de pek üzüyordu. Fırat..

Engin akışıyle gidenlere yolvermiyeceğini anlatmak istiyor gibiydi. Kafileden geri kalmamak lâzım. Bülent son def'a olarak kocasiyle ayrıldığı yatak odasını haliyle bir daha görmek için girdi. ve çıkarken gözlerinden boşanan yaş bir aile kalbinin samimiyetini tamamiyle ifade ediyordu.

Yine bir ağlaşma.. Çocuklar ağliyor, büyükler ağliyor herkes ve herşey ağliyor. ağlamayan birisi var. Genç suvarinin küçük kardaşı.

— Abla geç kaliyoruz. Hem canım neye ağlıyorsunuz. canımız sağolsun ağabeyimle yine burada buluşucağımızı bilmiyormusun. Zararı yok malımız gitsin. Fakat yuvamız ve biz kurtulacağız. Hadinin bu sözleri kadınların ruhlarında çok derin bir tesir yaptı. Bülent ilâve etti:

— Değilmi sabiha malımız gitsin fakat yuvamız ve bizler kurtulalım. hem ozaman Nuri ağa da, Adnan da yanımızda bulunacaklar. Bu iki aile teselli verici sözlerle bir birlerini oyalayarak Fıratın bu güzel kıyısını belkide ebediyyen terkediyorlardı.

* * *

Birkaç gün içinde Kemah sakinlerini şarkın muhaceret kervanına katmış bulunuyordu. Hadinin reisi bulunduğu aile ilk günlerde fazla zahmet çekmeden herkesle beraber onlarda kâh yollar da kâh hanlarda yata yata mukadder akıbetin cilvelerine boyun eğiyorlar; yürüyorlar, yürüyorlardı.

Fakat talih bu zavallı aileye yar olmadığını tekrar göstermeğe başladı. Sabiha ve iki çocuğu hastalandılar. Refahiyeye geldikleri zaman hastalığın kolera olduğu ve buradan ileri geçmek lastalar için mümkün olmadığı anlaşıldı. Mahut hastalığın nöbetleri içinde kıvranan biçare kadın iki çocuğu ile Refahiyede alıkondu. Diger arkadaşlarına aşı yapıldı ve hastalardan ayırt edildi Üç gün kadar da karantinada bırakıldılar. Burası tam bir mahşer, tam bir ana baba günü olmuştur. Kimse kimseyi tanımıyor. Buralara dökülen Türklerin kıyametleri kopmuştu. Hem de kaçıncı defa olarak. Hergün hastahaneden çıkan ölülerin sayısını kimse bilmiyordu.

Zavallı Sabihayı arkadaşları bir def'a daha göremediler şimdi tekrar yola çıkan ailede Nuri ağanın Fevzi adlı yavrusu ile Adnanın aile ve çocukları vardı. Fevzi annesinin ve iki kız kardaşının aralarından ayrıldığını hissetmişti. Yavrucak derin derin göğüs geçirerek ağlıyordu..

bitmedi

(Uzman Nuri Refetin Kitabından)

Hava Tehlikelerine Karşı Korunma:

(Hazırlık)

(Bir gaz tehlikesi olunca her aile reisinin yapacağı işler.)

1 - Hükûmetin hava tehlikesi olduğunu veya tehlikesinin geçtiğini ahaliye haber vermek için (alarm) işaretini iyice öğrenir.

2 - Ev halkına maske tedarik eder eğer evvelden tedarik edilmiş maske varsa onları muayene ettirir.

3 - Yeni ve taze süzgeçler temin eder.

4 - Maske takamıyacak kadar küçük olan 12 yaşından aşağı çocuklar için hususî gaz başlıkları hazırlarlar.

5 - Beşikte olan küçükler için lazım olduğu zaman hemen sodalı suya batırılarak beşiklerin üzerine asılacak ciminlikler hazırlar bu çocuklar gaz tehlikesinde evin en az gaz giren yerine yani sokak ve bahçeye en uzak olan odalarına götürülmelidir.

6 - Evinin gaz sığınağı varsa onun eksiklerini tamamlar.

7 - Evinin civarındaki veya iş gördüğü yere yakın olan sığınakların yerlerini iyice belliler.

8 - Hükûmetin İtfaiye, cankurtaran, gaz temizliyen, sıhhiye, tamirci guruplarının nerelerde bulunduğunu, buralara nasıl ulaşılacağını belliler (telefonu varsa telefon numaralarını kaydeder)

9 - Evinin kapı ve pençereleri için (gaz tehlikesi olunca hemen ıslatılıp asılacak) perdeler hazırlar.

10 - Evin luzumzuz menfezlerini tıkar. Luzumlu menfezlerin bir tehlike zamanında hemen takılabilecek kapaklar hazırlar.

11 - Evin içinde soda, bikarbonat, kireç kaymağı, asitborik, permanganat gibi ilâçlar bulundurur. Yangın söndürmek için bol su, kum, toprak tedarik eder.

12 - Bir gaz tehlikesi olunca nasıl hareket edeceklerini ev halkına öğretir.

13 - Sokağa çıkarken herkesin maskesini yanında taşımasına dikkat eder.

14 - Yiyeceklerin, içeceklerin, bahçedeki kuyuların vesairenin bir tehlike işareti verilir verilmez gaz geçmiyecek bir surette örtülmesi için evvelden tertibat alır.

15 - Tavan arasında çabuk ateş alan maddeler bulunmamasına dikkat eder (en iyisi tavan arasına kum veya toprak dökmektir ki yangın bombaları buralarını tutuşturmasın)

İŞEVİ : BAFRA HALKEVİ Mes'ul ve yayın direktörü : Niyazi DOĞU

Değeri
10. Kuruş

Yıllığı [225] Kuruştur.

Vatan Basımevi — BAFRA